

महत्त्वाचे

जा.क्र कृआ/फलो-२/करोनी/१४-१५/१८१४/१४,
कृषि आयुक्तालय,(फलोत्पादन) महाराष्ट्र राज्य,
पुणे - ४११००५ दि. २४/७/२०१४.

प्रति,

विभागीय कृषि सहसंचालक,
(सर्व)

**विषय :- सन २०१४-१५ मध्ये रोजगार हमी योजनेशी निगडीत फळबाग लागवड कार्यक्रम व
महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत फळबाग लागवड कार्यक्रम
कलमा/रोपांचे वाटप,उचल करण्यासंबंधी मार्गदर्शक सूचना ...**

सन २०१४-१५ या वर्षात रोजगार हमी योजनेशी निगडीत फळबाग लागवड कार्यक्रम व महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत फळबाग लागवड या योजनेअंतर्गत शेतकऱ्यांच्या शेतावर फळबाग लागवड कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे. राज्य शासनाने महात्मा गांधी राष्ट्रीय रोजगार हमी योजना व रोजगार हमी योजनेअंतर्गत लागवड कार्यक्रमास मंजुरी दिलेली आहे. या दोन्ही योजनेअंतर्गत फळबाग लागवड करण्यासाठी आवश्यक असलेली कलमे/रोपे राज्यातील शासकीय रोपवाटिका, कृषि विद्यापीठ रोपवाटिका व खाजगी पंजीकृत रोपवाटिका यांच्याकडून उपलब्ध करून घ्यावयाची आहेत. त्याकरिता खालीलप्रमाणे मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्यात येत आहेत.

सदरच्या कार्यक्रमाअंतर्गत कलमे-रोपे उपलब्ध करून देण्याच्या **आवंटनाचे नियोजन विभागस्तरावरून** करण्यात यावे याची कृपया नोंद घ्यावी. त्यादृष्टीने तात्काळ कार्यवाही सुरु करण्यात यावी. वरील दोन्ही योजनेतील उद्दीष्ट साध्य करण्यासाठी कलमे-रोपे वाटप कार्यक्रमांमध्ये कोणत्याही तुटी राहणार नाहीत यासाठी सर्व स्तरावरून दक्षता घेण्यात यावी. कलमा/रोपांचे वाटप सुरळीतपणे व्हावे या उद्देशाने पुढीलप्रमाणे **मुलभूत तत्वे** निश्चित करण्यात आली आहेत.

कलमा-रोपांचे वाटप वेळेवर होऊन शेतकऱ्यांना हंगामात लागवड करण्यासाठी खालील पद्धती निश्चित करण्यात आली आहे.

१) प्रथम प्राधान्याने शासकीय फळरोपवाटिका, कृषि विद्यापीठ, कृषि विज्ञान केंद्रावरील कलमा-रोपांचे वाटप करावे. नंतर खाजगी नर्सरीवरील कलमा-रोपांचे वाटप करावे.

२) कलमा-रोपांचे वाटपासाठी खालीलप्रमाणे प्राधान्यक्रम असणे आवश्यक आहे.

अ) प्रथम स्वजिल्हा.

ब) विभागाअंतर्गत.

क) विभागाबाहेरील.

३) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी जिल्ह्यातील शासकिय रोपवाटिकेवरील कलमा / रोपांचे वाटप प्रथम करावे.

जिल्हयाचे मागणीनुसार कलमा / रोपांची उपलब्धता जिल्हयातील शासकिय रोपवाटिकेवर नसेल तर विभागीय कृषि सहसंचालक यांनी प्राधान्याने विभागातील इतर जिल्हयातील शासकिय रोपवाटिकेवरून कलमे / रोपे उपलब्ध करून देण्यात यावी. विभागातील शासकिय रोपवाटिकांवरील कलमे / रोपे शिल्लक राहणार नाहीत याची खात्री करूनच कृषि विद्यापीठ,

कृषि विज्ञान केंद्रावरील उपलब्ध कलमा / रोपांचे आवंटन द्यावे. त्यानंतर जिल्ह्यातील व विभागातील खाजगी पंजीकृत रोपवाटिकेवरून आवंटन देण्यात यावे.

विभागाबाहेरील कलमा-रोपांचे वाटप संचालक फलोत्पादन स्तरावरून करण्यात येईल.

वरील तत्वांचा अवलंब करून विभागाचा आवंटन आराखडा तयार करून त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी. केलेल्या आवंटन आराखड्याची एक प्रत आयुक्तालयास सादर करावी. तसेच विभागात जादा होणाऱ्या कलमांची माहिती तात्काळ आयुक्तालयास देण्यात यावी.

४) योजनेमध्ये कलमे/रोपे उपलब्ध करून घेताना काही अधिकारी/कर्मचारी आपले वरिष्ठ कार्यालयाची/आयुक्तालयाची पुर्व परवानगी न घेता विनाआवंटन, स्वतःचे अधिकारात खाजगी पंजीकृत रोपवाटिकेवरून कलमे उचलण्यासाठी परवानापत्र (परमिट) देतात. अशा प्रकरणी परवानापत्र (परमिट) देणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांस जबाबदार धरणेत येऊन प्रशासकीय कारवाई करणेत येईल. तसेच अशा विनाआवंटन उचल केलेल्या कलमा-रोपांच्या देयकांची जबाबदारी परवानापत्र (परमिट) देणाऱ्या अधिकाऱ्यांची राहिल.

५) कलमे/रोपे वाटपाचे जिल्हा/तालुका स्तरावर नियोजन तयार असतानाही केवळ अधिकाऱ्यांच्या दिरंगाईमुळे कलमे/रोपे वाटपाचे परवानापत्र (परमिट) देण्यास विलंब होतो. त्यामुळे वेळेत लागवड होत नाही व लाभार्थी शेतक-यास विनाकारण अडचणीस सामोरे जावे लागते. याबाबत लोकप्रतिनिधीमार्फतही तक्रारी येतात. अशा प्रकरणी तथ्य आढळल्यास संबंधितांवर प्रशासकीय कारवाई करण्याचे अधिकार विभागीय कृषि सहसंचालक यांना राहतील.

६) खाजगी पंजीकृत रोपवाटिकेवरून आवंटन देताना जिल्ह्यातील काही ठराविक खाजगी पंजीकृत रोपवाटिकांचाच विचार न करता, रोगमुक्त अशा सर्वच खाजगी पंजीकृत रोपवाटिकांवरून कलमा/रोपांचे समप्रमाणत आवंटन दिले जाईल यादृष्टीने जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी आवंटन देणेबाबत कार्यवाही करावी. जिल्हास्तरावरून खाजगी रोपवाटिकानिहाय देय आवंटन देताना सर्व रोपवाटिकाधारकांना एकत्रित बोलावून सर्वांना समान आवंटन देण्याची कार्यवाही करावी.

७) फळपिकनिहाय/रोपवाटिकानिहाय उपलब्ध करून दिलेल्या व उचल केलेल्या कलमा/रोपांचा तपशिल आयुक्तालयास दरमहा ५ तारखेपर्यंत फॅक्सद्वारे विनाविलंब पाठवावा. तसेच अंतिम उचल अहवाल लागवड हंगाम संपताच ३० दिवसांचे आत आयुक्तालयास सादर करावा.

८) कलमे/रोपे परवानापत्रावर (परमिट) स्वाक्षरीचे अधिकार तालुका कृषि अधिकारी यांनाच राहतील. त्यांनी ते आपल्या अधिनस्त अधिकाऱ्यांना/कर्मचाऱ्यांना प्रदान करू नयेत. त्याबाबतची सर्वस्वी जबाबदारी तालुका कृषि अधिकारी यांची राहिल. त्यासाठी त्यांनी आवश्यक ती पावतीपुस्तके छपाईची व त्यांची नोंद ठेवण्याची कार्यवाही करावी.

वरील मार्गदर्शक सुचनेच्या रोपवाटिकानिहाय प्राधान्यक्रमात कोणताही परस्पर बदल करण्यात येऊ नये.

सन २०१४-१५ या वर्षाचा कार्यक्रम अधिनस्त अधिकारी/कर्मचारी यांच्या सहकार्याने व समन्वयाने पार पाडावयाचा आहे. एखाद्या आकस्मिक कारणामुळे कलमे/रोपांच्या उपलब्धतेमध्ये बदल होत असल्यास त्या बाबतची माहिती यथाशीघ्र आपले वरिष्ठ कार्यालयास पाठविणे गरजेचे आहे. काही तालुका स्तरावरील व जिल्हास्तरावरील अधिकारी हे त्यांना नेमून दिलेला लक्षांक साध्य करण्यासाठी कलमा/रोपांच्या उपलब्धतेबाबत थेट आयुक्तालयाशी पत्रव्यवहार करतात किंवा संपर्क साधतात, ही बाब योग्य नाही.

विभागीय व जिल्हास्तरावर कार्यक्रमाचे अंमलबजावणीसाठी कक्ष स्थापन करणेत यावेत व संबंधित जबाबदार अधिकाऱ्याचे नाव, पदनाम, दुरध्वनी व फॅक्स क्रमांक इ. माहिती कृषि आयुक्तालयास त्वरीत कळवावी.

वरील सर्व सूचना आपल्या अधिनस्त असलेल्या संबंधीत अधिकाऱ्यांचे नजरेस आणणेसाठी आपल्या स्तरावरून त्वरित सूचना निर्गमित कराव्यात व या वर्षीचा रोजगार हमी योजनेशी निगडीत फळबाग लागवड कार्यक्रम व महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेशी निगडीत फळबाग लागवड कार्यक्रम यशस्वी करण्यांसाठी आपल्या स्तरावरून उचित कार्यवाही करावी.

संचालक फलोत्पादन
कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य,
पुणे - ४११ ००५.

प्रत:- १) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,(सर्व) -----

२) संशोधन संचालक,/ प्रमुख, उद्यानविद्या विभाग,

अ) डॉ. बाळासाहेब सांवत कोकण कृषि विद्यापीठ, दापोली, जिल्हा रत्नागिरी.

ब) महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जिल्हा अहमदनगर.

क) मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी, जिल्हा परभणी.

ड) डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला, जिल्हा अकोला

/- यांना माहिती व पुढील कार्यवाहीसाठी अग्रेषित.

३) मा.आयुक्त कृषि कक्ष, कृषि आयुक्तालय, पुणे-१ यांना माहितीसाठी.

४) कक्ष अधिकारी (१३-अ), कृषि विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.